

Asia

Yleisten asioiden neuvosto 28.1.2020

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 28.01.2020

Kroatia esitteli puheenjohtajakautensa painopisteet. Yleisten asioiden osalta puheenjohtaja nosti esiin monivuotisen rahoituskehysten (MFF), koheesiopolitiikan, laajentumisen ja Zagrebissa toukokuussa järjestettävän EU-Länsi-Balkan -huippukokouksen, Euroopan arvojen yhteisönä, Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin sekä EU:n tulevan suhteen UK:n kanssa. Komissio ja jäsenvaltiot tukivat puheenjohtajan prioriteetteja painottaen tarvetta edetä ja saavuttaa konkreettisia tuloksia.

Yleisten asioiden neuvosto kävi keskustelun suunnitelmasta järjestää Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi. Komissio esitteli aihetta koskevan tiedonantonsa korostaen, että konferenssi täydentäisi olemassa olevia kansalaisten osallistumiskeinoja. Lähtökohtina tulisi olla inklusiivisuus, avoimuus ja vuorovaikutteisuus. Komissio katsoi, että konferenssi voisi jakautua kahteen osaan (temaattiset ja institutionaaliset kysymykset). Toimielinten yhteinen omistajuus konferenssista on tärkeää. Myöskään kansallisia parlamentteja sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa ja Euroopan alueiden komiteaa ei tule unohtaa.

Käydyssä keskustelussa valtaosa jäsenvaltioista katsoi, että konferenssissa tulisi keskittyä kansalaisille tärkeisiin politiikkakysymyksiin (vs. institutionaaliset kysymykset). Monet näkivät konferenssin jatkona aiemmille kansalaiskeskusteluille. Toimielimien välistä tasapainoa konferenssin toteutuksessa ja hallinnossa korostettiin. Kansallisten parlamenttien osallistumista pidettiin tärkeänä. Monet tukivat tavoitetta käynnistää konferenssi Eurooppa-päivänä 9.5.2020. Ensin on kuitenkin sovittava yksityiskohdista toimielinten välillä. Puheenjohtaja totesi, että neuvoston kannan työstämistä jatketaan käydyn keskustelun pohjalta.

Muut asiat -asiakohdassa Ison-Britannian edustaja piti lyhyen jäähyväispuheenvuoron.

Kokoukseen osallistui eurooppaministeri Tytti Tuppurainen.

A-kohtien hyväksyminen

Hyväksyttiin asiakirjan 5451/20 mukaisesti.

Kroatian puheenjohtajakauden prioriteettien esittely

Puheenjohtajakautensa ensimmäisen yleisten asioiden neuvoston aluksi Kroatia esitteli kautensa painopisteet: kehittyvä Eurooppa, yhdistävä Eurooppa, suojeleva Eurooppa ja vaikuttava Eurooppa. Yleisten asioiden osalta puheenjohtaja nosti painopisteinä esiin monivuotisen rahoituskehityksen (MFF), koheesiopolitiikan, laajentumisen sekä Zagrebissa toukokuussa järjestettävän EU-Länsi-Balkan-huippukokouksen, Euroopan arvojen yhteisönä, Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin sekä EU:n tulevan suhteen UK:n kanssa.

Komissio ja jäsenvaltiot antoivat tukensa puheenjohtajalle ja sen prioriteeteille. Asiakohdassa käytetyissä puheenvuoroissa nostettiin esille muun muassa laajentuminen, oikeusvaltioperiaatteen ja avoimuuden merkitys sekä tarve saavuttaa konkreettisia tuloksia kansalaisten hyväksi.

Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi

Puheenjohtaja viittasi Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2019 antamaan tehtävänantoon, suunniteltua konferenssia koskevaan Euroopan parlamentin päätöslauselmaan (15.1.) ja komission tiedonantoon (22.1.) sekä puheenjohtajan keskustelun taustaksi jakamaan taustapaperiin (5547/20).

Komissio (varapuheenjohtaja Šuica) esitteli tiedonantonsa. Konferenssin ajatuksena on edistää ja täydentää kansalaisten mahdollisuuksia osallistua EU:n päätöksentekoon. Lähtökohtina tulisi olla inklusiivisuus, avoimuus ja vuorovaikutteisuus. Tulisi huomioida kaikki kansalaiset kaikilla alueilla, erityisesti pääkaupunkien ulkopuolella. Komissio katsoo, että konferenssi voisi jakautua kahteen osaan: temaattiseen ja institutionaaliseen. Neuvoston ja Euroopan parlamentin tulisi ottaa vastuu institutionaalisesta osasta. Konferenssin sihteeristön tulisi olla toimielimien yhteinen.

Komissio (varapuheenjohtaja Šećovič) lisäsi, että onnistuminen edellyttää yhteistä omistajuutta ja tasapuolisuutta toimielimien kesken. Toivottavasti saadaan nopeasti aikaan toimielinten yhteinen julistus konferenssista. Ei tule unohtaa myöskään kansallisia parlamentteja, Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa ja Euroopan alueiden komiteaa sekä alueellisia ja paikallisia toimijoita. Komissio esittää, että konferenssi käynnistyisi Eurooppa-päivänä 9.5.2020. Valittujen teemojen kiinnostavuus on keskeistä kansalaisten mukaan saamiseksi.

Käydyssä keskustelussa korostettiin, että EU:n pääpainon tulisi olla strategisen ohjelman 2019–2024 toimeenpanossa. Konferenssin tulisi osaltaan tukea tätä ja tuottaa ajatuksia EU-politiikkojen ja -välineiden kehittämisestä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ("policy first" approach). Valtaosa jäsenvaltioista katsoi, että konferenssin tulisi keskittyä konkreettisiin politiikkakysymyksiin. Tarvitaan kansalaisia kiinnostavia teemoja, ei keskustelua heille kaukaisista institutionaalisista kysymyksistä. Keskusteltavien teemojen lista tulisi pitää riittävän avoimena.

Moni korosti kansalaisten mahdollisimman laajaa osallistamista. Mukaan tulisi saada myös ne kansalaiset, joita EU-asiat eivät yleensä kiinnosta tai jotka suhtautuvat EU:hun kriittisesti. Konferenssin nähtiin täydentävän muita jo olemassa olevia osallistumiskeinoja. Kokemuksia aiemmista kansalaiskeskusteluista tulisi hyödyntää.

EU:n toimielinten yhteistä omistajuutta ja keskinäistä tasapainoa konferenssissa pidettiin tärkeänä. Lisäksi korostettiin erityisesti kansallisten parlamenttien osallistumista. Tarvetta pitää konferenssin hallinto kevyenä ja tasapuolisena painotettiin.

Valtaosa jäsenvaltioista korosti, että konferenssin tulisi tukea toiminnan kehittämistä EU:n nykyisten perussopimusten puitteissa. Muutama katsoi, ettei perussopimusmuutoksia tulisi etukäteen sulkea pois.

Tavoite konferenssin käynnistämisestä Eurooppa-päivänä 9.5.2020 sai laajaa tukea. Ensin on kuitenkin sovittava konferenssin periaatteista ja tavoitteista toimielinten kesken. Konferenssin tuloksista tulisi raportoida Eurooppa-neuvostolle.

Keskustelussa korostettiin myös viestinnän ja avoimuuden merkitystä sekä odotusten hallintaa.

Suomi painotti tarvetta neuvoston aktiiviseen rooliin prosessissa. Komission tiedonannossa on positiivista kansalaisten nostaminen prosessin keskiöön. Suomen kantoja konferenssiin tarkennetaan lähiaikoina, mutta puheenjohtajan paperi vie keskustelua oikeaan suuntaan. Päähuomion tulisi olla EU:n strategisessa ohjelmassa ja kansalaisille tärkeissä politiikkakysymyksissä. Tärkeitä konferenssissa käsiteltäviä teemoja voisivat olla muun muassa oikeusvaltioperiaate, ilmastonmuutos ja kokonaisvaltainen turvallisuus. Institutionaalisten kysymysten käsittely veisi konferenssin kauemmas kansalaisista. Tulisi varmistaa laaja-alainen ja osallistava lähestymistapa. Konferenssin rakenteen ja hallinnon tulisi olla kevyt. Avoin viestintä ja toimintatapa on tärkeää, niin konferenssin toteutuksessa kuin EU:n toiminnassa laajemminkin. Toimielinten välistä tasapainoa tulee kunnioittaa.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen toteamalla, että monista asioista on jo neuvostossa yhteisymmärrys. Neuvoston kannan työstämistä jatketaan nyt käydyn keskustelun pohjalta.

Muut asiat

Ison-Britannian edustaja piti kokouksen päätteeksi lyhyen jäähvyäispuheenvuoron. Kyseessä oli viimeinen neuvoston kokous ennen Ison-Britannian EU-eroa.

Epävirallisella ministerilounaalla keskusteltiin monivuotiseen rahoituskehykseen liittyvistä kysymyksistä.

Suomen edustajat

Ministeri Tuppurainen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Asialista 5449/1/20

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	EU:n tulevaisuus, Kroatia, YAN Yleisten asioiden neuvosto, puheenjohtajuus UM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VTV, YM